

Undervisningsbeskrivelse

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Termin	Termin: maj-juni 2024/25
Institution	Herning HF & VUC
Uddannelse	Toårig hf
Fag og niveau	Psykologi C
Lærer(e)	MBO
Hold	24PsC27

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb i faget

Forløb 1	Familiens betydning, opdragelse og kultur
Forløb 2	Livet som HF-elev
Forløb 3	Politiets arbejde
Forløb 4	Os og dem
Forløb 5	Eksamenstræning

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Nb! Et skema for hvert forløb

Forløb 1	Familiens betydning, opdragelse og kultur
Forløbets indhold og fokus	Dette forløb handler om hvordan vi udvikler os som mennesker, og hvilken rolle vores familie, opdragelse og kultur spiller i vores udvikling. I forløbet vil der blive introduceret teorier, som belyser blandt andet barnets udvikling og trivsel i familien samt kulturmødet og skabelsen af en identitet, eksempelvis som tilhørende en minoritet i samfundet. Centrale begreber: Kvalitativ metode, Kvantitativ metode, længdesnitsundersøgelse, Den autoritære opdragelsesstil, Den uinvolverende opdragelsesstil, Den eftergivende opdragelsesstil, Den autoritative opdragelsesstil, Team-familien, Den patriarkalske familie, Svingdørsfamilien, Det sociale akvarium, Social arv, Omsorgssvigt, Resiliens, Social mobilitet, Risikofaktorer, Resiliensfaktorer, Mønsterbryder, Tilknytningsteori, Før-tilknytning, Begyndende tilknytning, Selektiv tilknytning, Tilknytningstyper, Tryk tilknytningstype. Utryk-undgående tilknytningstype, Utryk-ængstelig tilknytningstype, Utryk-desorienterede tilknytningstype, Still face, Fremmedsituationstesten, Hospitalisme, Institutionel autisme, Deprivation, Majoritet, Minoritet, Dobbeltidentitet, Det senmorderne samfund, Giddens: Sammenhængende fortællinger, Gergen: Det multiple selv, Sociale arenaer, Assimilation, Segregation, Integration, Stereotyper, Fordomme.
Faglige mål	- Demonstrere et bredt kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske - Redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber - Inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger - Argumentere fagligt og formidle psykologisk viden med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde. - Kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden - Demonstrere viden om psykologis identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag.
Kernestof	<i>Social psykologi:</i> - Stereotyper, fordomme og diskrimination <i>Udviklingspsykologi:</i> - menneskets udvikling, herunder tilknytning, betydning af arv, miljø, køn og kultur - tilknytning, sårbarhed og resiliens

Anvendt materiale.	Barse, Marie (2015): "Mishandling i barndommen seksdoble risikoen for at skade sig selv", <i>Videnskab.dk</i> (uddrag) DRLyd: "Hemmeligheden", <i>En rødvinssplettet barndom</i>: https://www.dr.dk/lyd/p1/en-roedvinsplettet-barndom Deruginsky, Louise: "Lea fik bank af stedfar: jeg følte, det var min skyld" (12. marts 2017) https://www.tvmidtvest.dk/morso/lea-fik-bank-af-stedfar-jeg-folte-det-var-min-skyld Ernst, Niklas: "Randi fra 'De brændte børn' om sin mor: det er ikke alt man skal tilgive, TV2: https://livsstil.tv2.dk/2016-04-28-randi-fra-de-braendte-boern-om-sin-mor-det-er-ikke-alt-man-skal-tilgive Freije, Layal (2017): "Jeg bliver aldrig rigtig dansk – og aldrig rigtig arabisk. Men betyder det, at jeg er ingenting?", <i>Politiken</i> Larsen, O.S. (2024). <i>Psykologiens veje</i>. Systime. Kap 6: - John Bowlby og Mary Ainsworth Kap 8: - Tilknytningsforstyrrelser og omsorgssvigt - Omsorgssvigt - Risiko og resiliens (uddrag) - De rumænske børnehjem Kap 10: - Opdragelsesidealer - Fire opdragelsesstile - Supplerende tekster: Undersøgelse: fire opdragelsesformer og deres virkninger Kap 22: - Kulturmøder Kap 26: - Fire familietyper - Case: De fleste kan mere end de tror (https://psykveje.systime.dk/?id=5690)
---------------------------	---

	Nygaard, Else Marie (2006): "En familie af holdspillere" i <i>Kristeligt Dagblad</i> https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/en-familie-af-holdspillere Rasmussen, Pernille Darling (2019): "Børn med stabil omsorgsperson i barndommen bliver mere resiliente" <i>Videnskab.dk</i> Ringgaard, Anne: "Unge med indvandrebaggrund er splittede mellem to liv" på <i>Videnskab.dk</i> (2. oktober 2014) https://videnskab.dk/kultur-samfund/unge-med-indvandrerbaggrund-er-splittede-mellem-liv Ringgaard, Anne: "Tidligt skadede adoptivbørn har alvorlige psykiske problemer som voksne" på <i>Videnskab.dk</i> (23 februar 2017): https://videnskab.dk/krop-sundhed/tidligt-skadede-adoptivboern-har-alvorlige-psykiske-problemer-som-voksne Ravn, F.A.P. & Wolf, T. (2024). "At bryde den sociale arv". I <i>Psykologi - fra celle til selfie</i>. Gl. udgave. Columbus. (p220) Sommer, Dion & Mette Marie Ledertough (2016): "Hvor kommer modstandskraften fra?", <i>Asterisk</i> (uddrag) Sønderby, Christian (2013): <i>Blodets bånd</i> (6 uddrag) – 00:00-5:53, 7:45-9:40, 13:45-20, 28:50-33:00, 43:00-50:00, 1:09:00-1:18:00. Teicher, Martin (2017): "Barndommens svigt kan spores i hjernen" i <i>Kristeligt Dagblad</i> Thieman, Per (2022): "Uddannelse afgør, hvordan det går os i livet" i <i>Politiken</i> Thormann, Inger: <i>Omsorgssvigt</i> Kapitel 3 s. 36-45 TVMV Play (2020): "Enestående – Jasmin er mønsterbryder", YouTube: Social arv https://www.youtube.com/watch?v=hpU9a2pyKAs YouTube: Still face eksperimentet: https://www.youtube.com/watch?v=YTTSXc6sARg Omfang 14 moduler af 90 minutter = 21 timer Sider: ca. 70
Arbejdsformer	Individuelt, gruppearbejde, klasseundervisning, læreroplæg, eksamensøvelse

Forløb 2	Livet som HF-elev
Forløbets indhold og fokus	I dette forløb sættes der fokus på elevernes hverdag, både som elev og som ungt menneske. I forløbet er der fokus på præstation i det senmoderne samfund, læring og motivation samt stress og coping Centrale begreber: Det senmoderne samfund, Ziehe: Den narcissistiske socialisationstype, Spejling, Giddens: Ontologisk sikkerhed, Aftraditionalisering, Sociale arenaer, Narrativ identitet, Perfekthedskultur, Præstationspres, Opmærksomhed: Fokuseret (selektiv opmærksomhed), Delt opmærksomhed, Multitasking, Opgaveskift (switch tasking), Edgar Dales læringspyramide, Mindset: Fastlåst, udviklende, Motivation, Indre og ydre motivationsfaktorer, Selvbestemmelsesteorien, Læringsformer, Den behavioristiske læringsteori: Klassisk betingning, Operant betingning, Imitation, Kognitiv læringsteori: Kognitive skemaer, Assimilation, Akkomodation, Vygotsky: Zonen for nærmeste udvikling, Hukommelse: Korttidshukommelse, Arbejdshukommelse, Langtidshukommelse, Stress: Kortvarig stress, Kronisk stress, Langvarig stress, Arousal, Udbrændthed, Coping, Problemfokuseret coping, Emotionsfokuseret coping
Faglige mål	- demonstrere indgående kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske – redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst - formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag
Kernestof	<i>Kognition og læring:</i> - psykologiske, sociale, digitale og kulturelle forholds betydning for læring, motivation og hukommelse - perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen <i>Personlighed og identitet:</i> - individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer, herunder stress og coping.

Anvendt materiale.	Christensen, Cæcilie Dohn: 17-årig tog study drugs for at præstere i gymnasiet: https://nyheder.tv2.dk/2021-04-13-17-aarig-tog-study-drugs-for-at-praestere-i-gymnasiet-bivirkningerne-stopper-karaktererne-vil-foelge-mig-hele-livet DR (2018): De perfekte piger - episode 1: https://www.dr.dk/drtv/se/de-perfekte-piger_52514 DR (2023): Helt væk på piller – episode 1: https://www.dr.dk/drtv/se/helt-vaek-paa-piller-pushermoeede-i-en-park_416405 Dweck, Carol: <i>A summery of the two mindsets and the power of believing that you can improve</i> (uddrag - engelsk): https://fs.blog/carol-dweck-mindset/ Haaning, Karen (2021): "Dit mindset kan afgøre, om du får succes i karrieren" i <i>Vigour</i>: https://vigour.dk/artikler/den-enkle-guide/dit-mindset-kan-afgoere-om-du-faar-succes-i-karrieren/3961c126-0469-4826-a2fd-a143f7107014 Kulager, Frederik (2018): "Her er hvad sociale medier gør ved unge" i <i>Zetland</i>: https://www.zetland.dk/historie/se6ERJx4-aOZj67pz-26ec1 Larsen, O.S. (2024). <i>Psykologiens veje</i>. Systime. - Læringsformer (p5294) - Samspilsprocesser (p5291) - Coping (p5806) Mindhjælper: https://mindhelper.dk/brevkasse/svaere-foelelser-og-tanker/jeg-har-virkeligt-haft-svaert-ved-at-finde-motivationen-til-gymnasiet/ Nielsen, Silas Bay (2021): "Alexander besvime af stress mens han børstede tænder", DR: https://www.dr.dk/mitliv/tvaers/alexander-besvime-af-stress-mens-han-boersted-taender-jeg-stillede-store-krav-til Pedersen, C. S. (2024). "Motivation" i <i>Temaer til psykologi – Grundbog til C-niveau</i>. Systime. https://temaertilpsykologi.systime.dk (p151) Ravn, F.A.P. & Wolf, T. (2024). <i>Psykologi - fra celle til selfie</i>. Columbus. Kap 3: individet i det senmoderne samfund - 3: Individet i det senmoderne samfund - 3.1: Den narcissistiske socialisationstype - 3.2: Anthony Giddens: Refleksiv selvidentitet - Narrativ identitet - 3.9: Præstationspres - 3.10: Stress
----------------------------------	---

	- At fremme læring: Edgar Dales læringspyramide (Gl. udgave) - 6.4: Hukommelse Riisager, M. (2024). <i>PsykC</i>. Frydenlund. https://psykc.ibog.frydenlund.dk - 4.2: Opmærksomheden - 4.2.1: Opmærksomheden i en digitaliseret verden Psykiatrifonden (2022): ”Ny rapport med høje tal af stressramte unge” YouTube: Moonwalking Bear/Basketball awareness test https://www.youtube.com/watch?v=KB_lTKZm1Ts YouTube: Carol Dweck (engelsk) https://www.ted.com/talks/carol_dweck_the_power_of_believing_that_you_can_improve YouTube: introduktion til Vygotsky: https://www.youtube.com/watch?v=0T9GOIoJWJ4 YouTube: The difference between classical and operant conditioning https://www.youtube.com/watch?v=H6LEcM0E0io Omfang: 13 moduler af 90 minutter = 19,5 timer Sider: ca. 60
Arbejdsformer	Gruppearbejde, læreroplæg, skriveøvelser, gruppepræsentationer, diskussionsøvelser i grupper

Forløb 3	Politiets arbejde – fagpakkeforløb Force
Forløbets indhold og fokus	I dette forløb har eleverne i samarbejde med Politiet fået viden om politiets arbejde. Fagene idræt og psykologi har været i spil i forløbet. Eleverne har i undervisningen lært om forskellige psykologiske aspekter og fænomener i politiets arbejde. De har derudover været to dage i praktik på Politiskolen i Vejle (dog med undtagelse af enkeltfagskursister). Forløbet blev afsluttet med besøg af en betjent, hvor undervisningen fokuserede på Politiets arbejde med psykisk syge. Centrale begreber: Voldsom hændelse, reaktioner ved voldsomme hændelser (Kamp-flugt-frys), akut stress, kronisk stress, stressor, stresszoner, arousal, fysiologisk aktivering, mental mobilisering, psykologisk debriefing, PTSD (genoplevelsessymptomer, undgåelsesadfærd, forøget arousal), husspektakler, omsorgssvigt, Vanrøgt, Fysiske overgreb, Følelsesmæssigt omsorgssvigt, Seksuelt overgreb, underretning, kategorisering, stereotyper, fordomme, diskrimination, straf, behandlingsdom, tvangsindlæggelse, håndtering af psykotiske og psykisk syge, afhøring, øjenvidne
Faglige mål	- redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser - formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag - vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger - demonstrere viden om psykologisk identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag.
Kernestof	<i>Socialpsykologi:</i> - stereotyper, fordomme og diskrimination Kognition og læring – perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen?? <i>Personlighed og identitet:</i> - individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer, herunder stress og coping. Supplerende stof: - det praksis og anvendelsesorienterede

	- arbejds- og erhversrelaterede perspektiver
Anvendt materiale.	Andersen, Katrine Jo & Jens Beck Nielsen (2020): "PTSD blandt betjente kortlagt: »Vi har under ingen omstændigheder været gode nok til at passe på betjentene«", <i>Berlingske</i> (uddrag) CFU: Farlige forklaringer (00:00-06:00) Diderichsen, Adam og Anne-Stine Sørensen (red.) (2022) <i>Den skarpe ende – grundbog i politiarbejde</i> af Samfundslitteratur - "Voldsomme hændelser" – s. 235-250' - "Efterreaktioner" – s. 252-258 - "Barnets møde med politiet" – s. 351-352 + 360-367 - "Magtsammenblanding, forskelsbehandling og kategorisering" s. 133 + 170-173 - "Psykisk sygdom" – s. 371-376 + 381-385 – særligt fokus på casen om Kim - "Afhøring og afhøringsmetode" – s. 81-82 DR: "De usårlige betjente – jagten på en terrorist" afsnit 4: https://www.dr.dk/drtv/se/de-usaarlige-betjente-jagten-paa-en-terrorist-197680 DR: "I politiets vold: Mørk og mistænkt" - episode 1. https://www.dr.dk/drtv/se/i-politiets-vold-moerk-og-mistaenkt-192717 Jensen, C.T. & Quorning, K. (2025). "3.2 Kan vi stole på øjenvidner?" I <i>Undersøgelser i psykologi</i> Slavensky, Esben (2022): "Politiet i nød: Vi bruger flere og flere ressourcer på psykisk syge", <i>Kosmopol</i> YouTube: Øksetrusler fra psykisk syg kvinde kræver back-up LIMA discovery+ Danmark Omfang: 8 moduler af 90 minutter = 10,5 timer Sider: ca. 50
Arbejdsformer	Praktik, besøg af betjent, eksamensøvelse

Forløb 4	Os og dem
Forløbets indhold og fokus	Forløbet undersøger spørgsmålet: ”Hvorfor opdeler vi i ”os” og ”dem”, og hvilke konsekvenser har det?”. Vi har arbejdet med livet i grupper, og hvordan vi ser vores egen grupper i forhold til andre grupper. Centrale begreber: Indgruppe, Udgruppe, Social kategorisering, Stereotyper, Fordomme, Diskrimination, Tajfels minimalgruppeeksperiment, Social identitetsteori, Ekstremisme, Radikalisering, Usikkerhed, Social indflydelse, Konformitet, Lydighed, Milgrams lydighedseksperiment, Ideologi, Moralsk frakobling; eufemismer, fordelagtige sammenligninger, ansvarsfralæggelse, ignorering eller fordrejning af konsekvenser, dehumanisering, Mobning, Kognitiv bias, Myside bias, Identitets-beskyttende kognition, Blå løgne, Kontaktteorien, Rekategorisering, Fælles identitet, Frigørende værdier
Faglige mål	- formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag - demonstrere et elementært kendskab til fagets forskningsmetoder og etiske problemstillinger i psykologisk forskning samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden - vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger - argumentere fagligt og formidle psykologisk viden med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde
Kernestof	<i>Socialpsykologi</i> – social adfærd, gruppepsykologiske processer og social indflydelse – kommunikation i sociale sammenhænge og på digitale medier – stereotyper, fordomme og diskrimination <i>Personlighed og identitet</i> - identitet og personlighed <i>Kognition og læring</i> - perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen
Anvendt materiale.	CFU: Lydighedens dilemma 2:42-6:28 DR (2013): Hjernevask: Os og dem – episode 5

	Lund, Mette: ”Mobberer ignorerer moralske standarder”, <i>Videnskab.dk</i> (10. marts 2011): https://videnskab.dk/kultur-samfund/mobberer-ignorerer-moralske-standarder Pedersen, C. S. (2024). <i>Temaer til psykologi – Grundbog til C-niveau</i>. Systime. https://temaertilpsykologi.systime.dk Kapitel 5 - Introduktion til ”os” og ”dem” - Social identitetsteori herunder ”Fan-undersøgelse overrasker; derfor må rivalopgør ikke nedtones” - Situationens magt? - Gruppen farver vores tænkning herunder ”Dansk politi viser tegn på ekkokamre og polarisering” - Reduktion af fordomme og konflikt herunder ”Undersøgelse: kontakt mellem kristne og muslimske fodboldspillere” og ”Forsker: Danskere og indvandrere fravælger hinanden” Larsen, O.S. (2025). <i>Psykologiens veje</i>. Systime. Kapitel 24 - Moralsk frakobling Omfang: 7 moduler af 90 minutter = 10,5 timer Sider: ca. 50
Arbejdsformer	Digital træning af begreber, eksamensøvelse

Forløb 5	Eksamenstræning
Forløbets indhold og fokus	Fokus på repetition af udvalgte emner fra de ovenstående forløb Fokus på den at opstille psykologiske problemstillinger og foretage analyse af bilag.
Faglige mål	- formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale med - demonstrere et bredt kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske
Kernestof	Videnskabelige og metodiske forhold
Anvendt materiale.	Børns Vilkår (2020): "Pres og stress: krop, køn og digital adfærd" Christoffer, Mogens Nygaard (2008). "Kan adoption hjælpe de glemte børn?", <i>Information</i> Feltholt, Line (2014): "De perfekte piger: "Vi må aldrig ramme bunden" Kilde: Line Feltholt, <i>Politiken</i> Ved Det Grønne Bord – psykologi C 2022 Bilag 1: Forsker: Skærmene har invaderet vores liv - det er på tide, vi gør modstand Kilde: Bent Meier Sørensen, Videnskab.dk d. 14/01 2019 Bilag 2: Teenagere: Vores forældre giver os ingen regler for opførsel på mobilen Kilde: Laura Marie Sørensen, dr.dk d. 26/6 2019 Omfang: 3 moduler af 90 minutter = 4,5 timer Sider: ca. 6
Arbejdsformer	Individuelt arbejde, gruppearbejde, læreroplæg, eksamensøvelser